

Podél velké řeky

STŘEDNÍ POVLTAVÍ NEJSOU JEN PŘEHRADNÍ JEZERA

Orlík, Kamýk, Slapy. Při vyslovení těchto jmen málokdo zaváhá. To jsou přece tři vltavské přehrady, pro mnohé synonyma ležérního odpočinku u vody v kempu nebo chatové osadě. Také kraj proslulých středověkých sídel, vždyť kdo by neznal hrad Zvíkov či zámek Orlík? Střední Povltaví ale nabízí mnohem víc než jen letní koupání, projíždku lodí či zámecké interiéry: krásné scenérie v nezkažené krajině, malebné vesničky i třeba jímavé ozvěny historie nad knihou starých pohlednic.



Jeden z mnoha parádních výhledů na Slapskou přehradu: Albertovy skály.

Zatímco podél většiny českých a moravských řek vedly od nepaměti obchodní stezky, Střední Povltaví zůstalo výjimkou. Mezi Českými Budějovicemi a Prahou se totiž Vltava prodírá tvrdými horninami Středočeské pahorkatiny a její údolí bylo až do výstavby přehrad divoké, hluboké a nepřístupné; jediná doprava, která se tu provozovala, byla voroplavba.

Kraj dlouho zůstával periferií v srdci Čech, kde vládla chudoba, scházel průmysl a lidé se klopotně živili zemědělstvím nebo službami pro voraře. Když v Kamýku v roce 1887 otevřeli vůbec první most v severní části oblasti, byla to pro kraj událost století.

Vltava zašlých časů

Putování Středním Povltavím musíme začít u řeky Vltavy: ona je tím elementem, který kraji vtiskl tvář a určil jeho osud. Vltava

vstupuje do hlubokého, sevřeného údolí kousek pod Českými Budějovicemi a s výjimkou krátkého intermezza kolem soutoku s Lužnicí jej opustí teprve u Zbraslavi na předměstí Prahy. Voda plyne po dlouhých 160 kilometrů divokými zákrutami, přes peřeje, mezi strmými stráněmi a skalnatými břehy. Slyšíme tu pomístní názvy nabitě energií: Svatojánské proudy, Velký Vír, Ostroměř a další.

Jenže... to všechno dnes musíme psát v minulém čase. Charakter vltavského údolí nenávratně změnila stavba velkých přehrad, zejména nádrží Slapy a Orlík v 50. a 60. letech 20. století. Střední Povltaví se tím „zploštilo“: divoké soutěsky vltavského kaňonu zmizely pod vrstvou vody až 70 metrů vysokou, zanikly stovky vesnic a osad. Veta je i po potahové stezce podle vody, svědkovi staleté dřiny vorařů a jejich pomocníků.

Ale budme spravedliví: výstavba přehrad také dala Povltaví nové kvality a vody přehradních jezer se po padesáti letech na mnoha místech lesknou docela přirozeně. Vodní nádrže pomohly hlavně v létě přitáhnout turisty. A některé stavby moderní doby, třeba červenský železniční most, do krajiny docela vhodně zapadly.

Hrady nad řekou

Zámek Orlík a hrad Zvíkov jsou neodmyslitelnou součástí Středního Povltaví a představují také nejnavštěvovanější objekty v kraji. Ačkoli jejich vzhled je dnes diametrálně odlišný – Orlík má v důsledku stavebních úprav v 18. a 19. století podobu pohodlného zámku, zatímco Zvíkov si uchoval vzezření tvrdého středověkého hradu – v obou případech se založením jedná o původní královské hrady. Společnou mají i polohu, která využívala